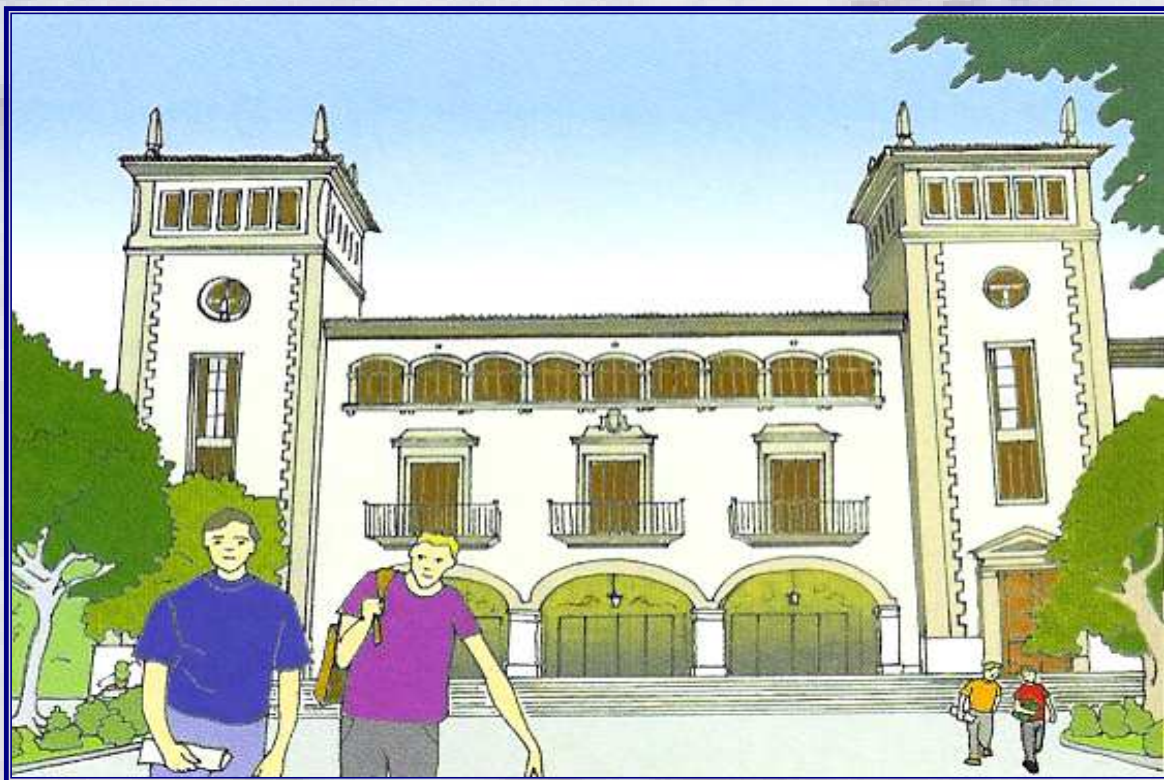

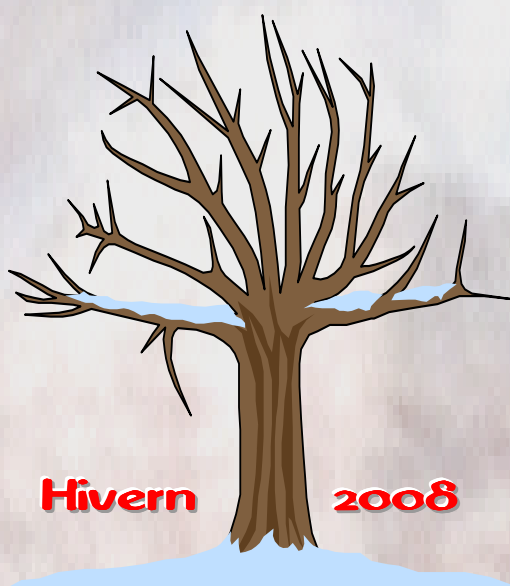

Modèlics i modelicons

Gener 2008

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

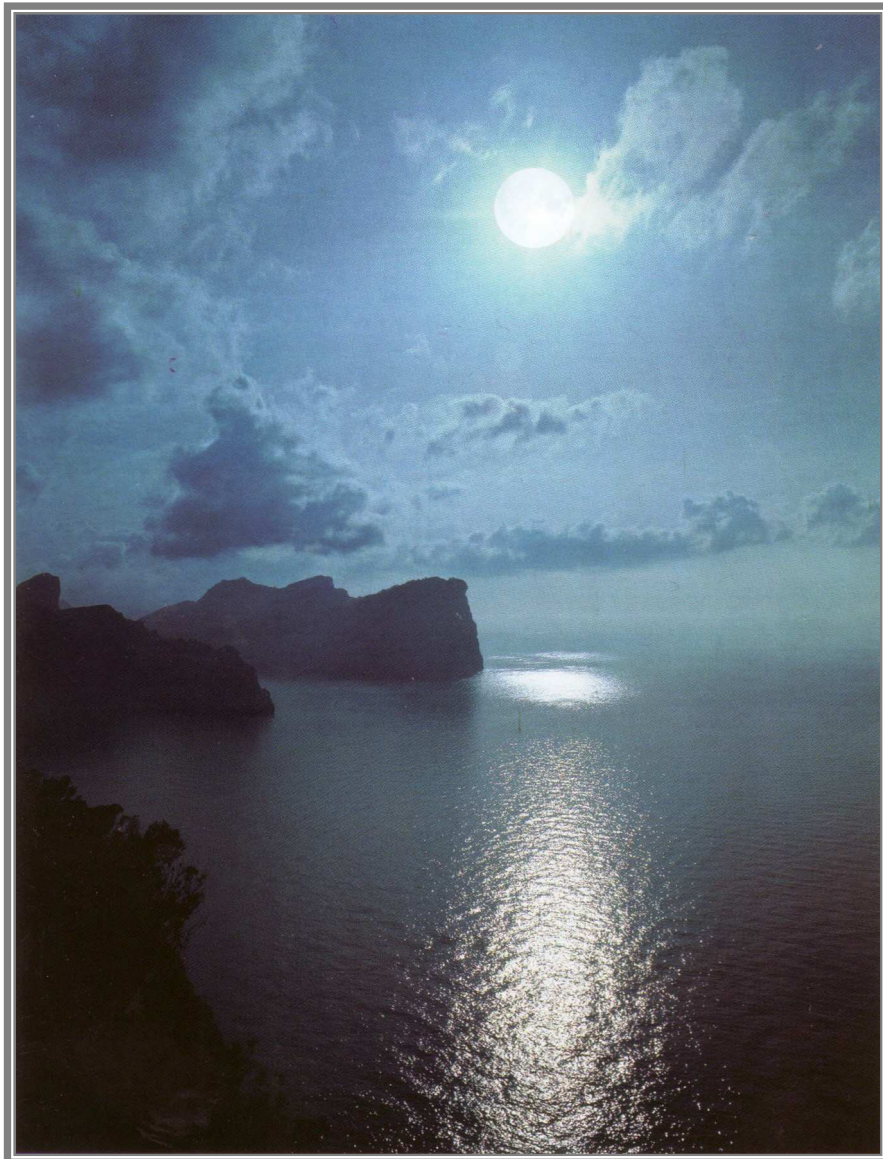
nº 16

Hivern

2008

« ... i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor »
(Joan Alcover)

“Quan surt, va vestida de seda blavosa,
amb totes les tintes del cel i la mar,
i blanc com la cresta de l’ona escumosa
Son vel fa volar.”

(M. Costa i Llobera)

Modèlics i modelicons

Gener 2008

Espècie de revista, butlletí o lo que sigui

nº 16

Per a començar...

MODÈLICS i modelicons...

Cinc anys d'existència

Cinc anys d'existència

Tira, tira, com aquell que no va de la cosa, aquests dies es compleixen ja cinc anys i setze números d'aquesta revisteta que va començar sense sabre ben bé com ni per què.

Aquests dies es compliran cinc anys des que obriem el primer número d'aquesta "espècie de butlletí o lo que sigui" amb aquestes paraules:

"Hom no sap moltes vegades com comencen les coses: quan se'n vol adonar ("uno no se teme") ja està embolicat dins una moguda que mitja hora abans no havia ni imaginat.

Així ha començat aquest "butlletí", que ha arribat a sortir sense sabre ben bé com: Un condeixeble suggereix que, ja que gairebé tots tenim correu electrònic (el qui ho suggereix en té, però no el té connectat...), seria una bona idea que féssim i enviàssim una espècie de "cronicó" de la reunió a tots els que no han pogut venir. Donant-se demés la circumstància de la mort del nostre amic M. Galmés, algun altre suggereix que hauríem d'afegir-hi també unes paraules de record. S'esdevé també per casualitat que en S. Salom ens ensenya un "document" que guarda en el seu arxiu i que ens recorda temps passats... i que pensam que se podria adjuntar també a tot l'anterior... I com això pot interessar a tots i no només als que no eren a la reunió, se com a decideix enviar-ho a tots... etc., etc., etc.

D'aquesta manera, doncs, s'han arribat a recollir un grapat de folis, perquè havíem d'enviar també a tots els que no hi eren el nou llistat actualitzat d'adreces, i perquè pel meu propi compte he "decidit per unanimitat" que, així com a mi m'agradaria qualche vegada rebre de part vostra suggeriments o recomanacions de llibres, articles, CDs, programes d'ordinador, etc., tal volta a vosaltres vos passa el mateix. I així ha sortit una altra secció de "Recomanacions"...

Així que perdonau l'extensió d'aquesta espècie de "butlletí" que en forma "d'arxiu" electrònic vos envii. Ben mirat, sempre vos queda el recurs de no llegir-lo..."

Ben al final d'aquelles primeres 11 pàgines us hi afegia també un requadre amb aquesta advertència :

DEVOT AUDITORI,

Es pròxim número sortirà - potser- quan hagi plogut i m'hagueu enviat material suficient per enllestir-lo. Així que ja ho sabeu: si voleu un altre número, enviau coses... i procurau que plogui.

Venga ! Feis bonda.

(I si no n'heu de fer, mirau-vos bé amb qui no en feis ! Passen coses rares...)

Amen !

*I així va sortir aquell primer número, d'una faïçó molt austera (amb una sola fotografia i una ornamentació molt esquifida) i amb un **potser** gens comprometedor d'un possible segon número, condicionat sempre a que vosaltres "enviàssiu coses"... i a que plogués.*

Impel·lit per la bona acollida que donàreu a aquelles migrades fulles, ben prest em vaig decidir a fer un segon número (la veritat és que no vaig haver de menester ésser molt pregat...) i ja hi vaig voler afegir també quelcom que fes més atractiva la seva presentació i així, ja en el segon número, hi afegirem algunes fotos i qualque il·lustració més, etc., etc.

I amb això va comparèixer el primer problema: La seva extensió en MB ja va fer impossible la seva remesa per correu electrònic... i haguérem de començar a imprimir, i a passar per Correus, i ...

Fotut, però suportable.

Però també és cert que no tot varen ser problemes: Ben aviat, i ja de tot d'una, alguns de vosaltres - no cal dir noms perquè tots els coneixeu - es varen implicar amb la revisteta i començaren les vostres col·laboracions que d'aleshores ençà mai no han mancat, ans el contrari, ara ja són totalment freqüents i habituals.

*Uns cops espontàniament i uns altres a instància meva, sempre o gairebé sempre, heu respost positivament a les meves sol·licituds amb prestesa i elegància. Per això avui sent que **MODÈLICS i modelicons** ja és una cosa de tots. La darrera gran aportació és la que ens ha fet ara en Jaume Gual -suggerint primer i posant-hi les mans després- perquè tota la col·lecció completa de MODÈLICS pogués estar ara al nostre abast en un disc CD.*

Crec que aquest CD, com aquest grapat de folis que cada tres o quatre mesos escrivim entre tots, contribueixen d'alguna manera a refermar entre nosaltres aquella estima i aquella solidaritat que, gràcies a Déu, sempre hem sentit els uns per als altres: Varen ser molts d'anys de "rapar" plegats (la meua filla sol dir: "Familia que se jode unida, permanece unida !") i de posar unes fortes i sòlides arrels comunes que sempre han existit i encara subsisteixen.

En aquest sentit sí que crec que és veritable allò de MODÈLICS ...

*Per a mi, i per a gairebé tots vosaltres, **els condeixebles són els condeixebles !***

No pensarem igual, però això ja no ens importa. Ens importa però compartir les nostres vivències, les nostres il·lusions (encara en tenim), les nostres idees, les nostres preocupacions i les nostres alegries. I al servei de tot això ha volgut estar i vol continuar estant aquesta petita revista.

*Això ha volgut ésser i vol continuar essent **MODÈLICS i modelicons**.*

J.Sancho

Cronicó

B. Tauler

Crònica de la reunió de condeixebles

28 de desembre de 2007. Alqueria Blanca

QUATRE RETXES DE LA REUNIÓ DELS “MODÈLICS”

El nostre cronista ha estat fins ara En Sebastià Salom. Com sabeu, és a la missió de Rabiho (Burundi). I com que és bo que hi hagi constància d'aquests esdeveniments nostres i qualcú ho ha de fer, no m'he pogut negar a les ordes del “capità” Jaume Sancho..., que per cert de “capità Aranya” no en té res: tot al contrari.

A bona hora arribam a S'Alqueria Blanca, i En Pere Orpí és a l'església, perquè tenen funeral. Aprofitam per saludar-nos, a l'església mateixa, en l'ambient tan propi de Nadal.

No és gens fàcil aparcar prop de la rectoria. No sé on arribarem! També a S'Alqueria ha arribat el "boom" dels cotxes.

A poc a poc, es va arreplegant la guarda; entram a la casa, i ben prest ja du la doma En Joan Parets. El tema són les publicacions dels nostres companys eminents: Tomeu Moll, amb el seu tomot sobre "Visites pastorals a la parròquia de Montuïri" i Joan Sunyer amb el seu llibre on inclou tots els capellans de Santanyí, tant els originaris del poble com els qui hi han exercit el seu ministeri: una obra exhaustiva. Molt bé, santanyiners!

Tot és a punt per sopar. En Pere ha duit panades, cocarrois i altres menges. De manera que ens posam en taula.

Els que ens hem reunit avui som aquests: Miquel Amengual, Joan Bauzà, Tomeu Fons, Jaume Gual, Toni Mateu, Pere Orpí, Joan Parets, Toni Perelló, Biel Rosselló, Jaume Sancho, Tomeu Tauler i Rafel Umbert.

Segueix la conversa, sobretot entorn a l'accident que sofrí Joan Darder amb el seu cotxe, just quan estava a punt d'entrar al túnel de Sóller. El cotxe li quedà trabucat damunt davall. Viatjava amb ell D. Bartomeu Vaquer. Ja vos podeu imaginar com degueren quedar. Gràcies a Déu, pogueren sortir sense ferides.

Feim repàs de capellans malalts; entre ells, Miquel Orell i Joan Rosselló (de l'arxiu) que estan a la residència de St. Pere i St. Bernat. També surt a rotlo En Joan Torrens, que patí una peritonitis i que es recupera molt lentament.

Xerrant xerrant, cobram gana... I és qüestió de posar miques. "Que no hem de sopar?". I efectivament, qui més qui manco fa un bon cap de taula. En Pere posa damunt la taula dues coques de verdura... però llavors diu que hi ha sopes preparades, a punt d'encalentic. I tothom en menja.

Quan el sopar i la conversa estan ja avançats, arriba En Biel Rosselló.

Es fa memòria de la nostra cremada de corbata, que tinguérem (devia ser l'any 1965) aquí mateix, a S'Alqueria Blanca, aprofitant les festes patronals de Sant Roc, del 16 d'agost. A la correguda, hi participaren els millors corredors "modèlics". En Tomeu Català s'endugué el gall. Però ara

surten a llum les trampes. En Miquel Amengual diu que ell i En Miquel Bestard organitzaren l'estratègia per frenar el corredor que tenia més possibilitats de guanyar la cursa. I efectivament, foren ben eficaços, i aconseguiren que guanyàs En Tomeu.

Entre i entre, surten a col·lació records dels anys de Seminari: èpoques de "pinaret", i les coes davant el confessional, per escrúpols...

Per acabar, En Jaume Sancho ens reparteix el Calendari 2008, amb esplèndides fotos de Biel Rosselló. Ens proposa que cada dia de l'any escriguem una petita nota al calendari: bona idea! I bona nit!

També ens reparteix fulls en blanc perquè posem unes retxes a Sebastià Salom, ja que Joan Servera viatja prest amb el Bisbe a Burundi. Ell durà la nostra carta a Sebastià.

Tomeu Tauler

Fotografies de G. Rosselló (excepte una que no sé qui la va fer. A veure si endevinau quina)

Publicacions

Els llibres de Bartomeu Moll i de Joan Sunyer

Com us prometíem en el passat número de la revista, us ressenyam ara les presentacions d'els respectius llibres de B. Moll i de J. Sunyer.

BARTOMEU MOLL

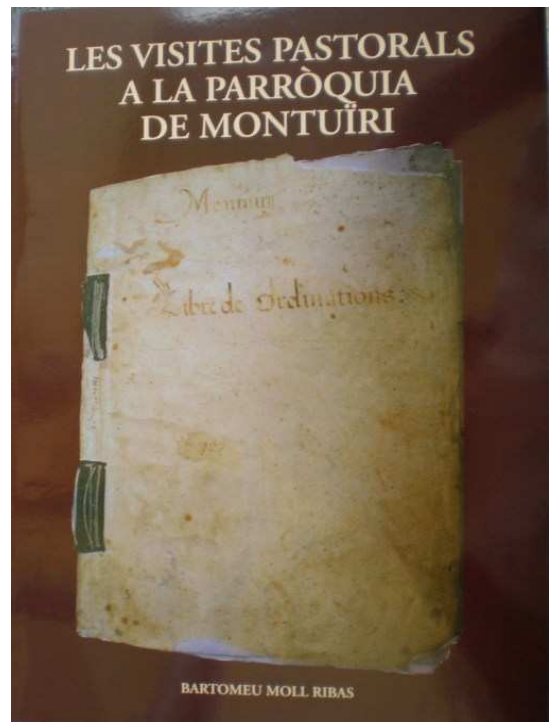
**Les visites pastorals a la
parròquia de Montuïri**

Presentació del llibre

Per B. Moll

“Vet aquí una breu presentació del llibre titulat *Les visites pastorals a la parròquia de Montuïri* que l'Ajuntament s'ha dignat publicar-me.

En principi no em vaig proposar ni fer aquest treball ni manco publicar-lo. Tot començà amb el sermó que m'encarregà el Rector per al dia del Puig, la tercera festa de Pasqua, dia 14 d'abril de 1998, que coincidí amb el 750 aniversari de la bula del Papa Innocenci IV en què posava els béns de la diòcesi i de les esglésies de Mallorca sota la protecció de la Santa Seu. Entre aquestes, l'església de Santa Maria de Montuïri. Per preparar aquest sermó vaig començar cercant informació a les visites pastorals i vaig acabar posteriorment copiant totes les visites.

L'esquema del llibre és el següent:

1. Salutació del batle de Montuïri, D. Gabriel Matas Alcover
2. Pròleg de Mossèn Joan Rosselló, Director de l'arxiu diocesà.
3. Introducció que, entre altres punts, conté un resum de les visites.

4. La transcripció de totes les visites trobades, 51 en total, de 29 bisbes. Des del 23 d'abril de 1563 (Arnedo) fins al maig de 2002 (Ubeda). S'inclou una breu biografia de cada un dels bisbes, abans de la transcripció de les seves visites, recalcant especialment les dates del començament i del final del pontificat, les principals obres realitzades i el que fa referència a la visita. Els documents originals es troben a l'arxiu diocesà, al de la parròquia de Montuiri i al de la parròquia de Sant Joan (les visites a les parròquies de la part forana, practicades pel bisbe Joan de Santander).

5. Un annex amb les visites segona i quarta del bisbe Vich i Manrique i la visita del bisbe Laso y Sedeño, les tres de finals de 1500 i principi de 1600. Les vaig trobar una vegada acabada l'obra, amb la numeració dels paràgrafs i els índexs onomàstic i de matèries també acabats. Col·locar-les en el lloc corresponent suposava capgirar tota la numeració i els índexs. Per aquest motiu, segons l'opinió del director de l'arxiu diocesà, la millor solució era posar-les al final, a un annex.

6. Les notes a peu de plana, únicament les indispensables.

7. La traducció al català dels textos que estan en llatí. Aquesta traducció, està en lletra cursiva per no confondre-la amb al text original.

8. La numeració dels paràgrafs per localitzar immediatament qualsevol matèria o personatge citat en els índexs.

9. El lèxic, que inclou prop de tres-centes veus. Entre aquests hi ha els que fan referència al culte, com ornaments, vasos sagrats, els ministeris i càrrecs eclesiàstics, els sacraments, les celebracions, els llibres litúrgics, les institucions eclesiàstiques, el que fa referència al llenguatge eclesiàstic, altres oficis o càrrecs actualment poc coneguts (mostassaf), expressions en desús (en continent, esmerçar, universitat,...) teixits (camellot o ximellot, catalufa, estemenya, estampat, filempua,...), altres que poden donar peu a confusions com per exemple "quadro", que no és ni una tela ni una talula, sinó un retaule, una "pastera", que no és altra cosa que un nínxol.

10. Fotografies de l'església parroquial, del Puig de Sant Miquel i del poble de Montuiri.

11. L'índex onomàstic, que inclou gairebé tots els personatges que s'esmenten a llarg de les visites.

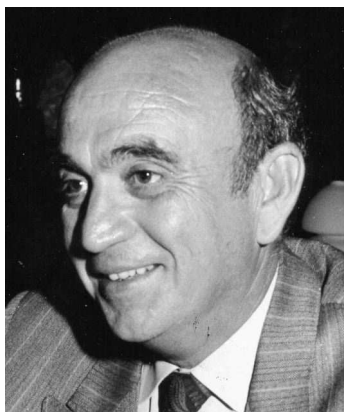
12. L'índex de matèries.

13. Finalment, l'índex general.

Recensió del llibre

Apareguda en la Butlletí Oficial del Bisbat de Mallorca, agost- setembre de 2007, plana 532, signada pel P. Gabriel Seguí i Trobat MSSCC, bibliotecari de la diòcesi.

Bartomeu MOLL RIBAS, *Les visites pastorals a la parròquia de Montuïri*. Montuïri 2007, 499 pàg.. Pròleg de Joan Rosselló Lliteras. Aquest treball, en què es transcriuen –i es tradueixen del llatí– les visites dels bisbes mallorquins o dels seus procuradors a la parròquia de Montuïri és d'un gran valor històric i documental. Cal emmarcar-lo en els estudis i les transcripcions de Llorenç Pérez i de Josep Estelrich sobre el mateix tema, amb la diferència que Moll es limita a una sola parròquia i això permet un seguiment de les visites més localitzat. S'ha de destacar el rigor, l'exactitud, la cura i l'amplitud del llibre, i més en un prevere de la nostra diòcesi que no ens havia regalat mai cap treball. Se n'ha sortit amb escreix i amb gran competència, amb l'ajuda del Dr. Joan Rosselló. La numeració al marge i l'índex de matèries faciliten molt la consulta i l'apèndix fotogràfic és una aportació documental més. Vet aquí un llibre que esdevindrà d'obligada referència com els que l'han precedit en l'estudi de les visites pastorals, d'una gran importància per a l'estudi de la història de Mallorca.

JOAN SUNYER

Els clergues de Santanyí i la comarca

Presentació del llibre

Per Rafel Umbert

Per tres raons no m'era permès negar-me a fer la presentació del llibre "Clergues de Santanyí i comarca".

La primera: **l'autor**, amic, prevere i condeixeble: Mn. Joan Sunyer i Ramos. Gairebé 12 anys compartint la taula de la vida comunitària del Seminari i compartint veïnatge en les innumbrables i tedioses hores de classe (a la S de Sunyer i la U d'Umbert sols els separava la T de Tauler). Foren tants dies i tantes hores de convivència amanida de rialles, nervis, preocupacions i il·lusions que mai podré oblidar. En Joan també era del curs dels modèlics i no perquè fóssim més bons que els altres. Si no demana-ho al curs que ens precedia; ells encara no ens han perdonat certes coses. Una vegada ordenats preveres, cadascú va seguir per son vent iniciant la tasca pastoral al destí que ens marcava el nomenament de l'estimat bisbe D. Rafael Alvarez Lara, nomenament que en aquelles saons encara ens arribava per correu i en sobre blau. El bon amic Joan ha volgut que jo li presentàs el llibre i la veritat és que jo, de presentador, en tinc pocs sabers. Així i tot li vull agrair que hagi volgut assumir el risc.

La segona raó que he tingut per a presentar aquesta obra és, sens dubte, **Santanyí**. Com podria jo negar-me a presentar un llibre que té com a

subjecte Santanyí i la Comarca? Aquí hi vaig deixar 4 anys de la meua vida. Aquí hi vaig fer amistats d'aquelles que no borra el pas del temps. Aquí m'hi vaig sentir estimat de debò. Aquí vaig compartir tasques pastorals plenes de vida i tasques materials de restauració d'edificis tan singulars com la Rectoria o el portal major del temple i en tot em vaig sentir recolzat per molta gent que em féu costat en tot. Foren 4 anys que congriaren en mi un amor per la gent d'aquest poble i per les belleses que l'envolten que mai s'esvairà.

I la tercera raó, potser la més important, un honor per a mi: presentar un llibre que parla dels **preveres de Santanyí i Comarca**. Mn. Joan Sunyer ha dedicat més de 4 anys del seu temps lliure a escorcollar pacientment i amb constància tant els arxius parroquials de la contrada com els del Bisbat i del Regne de Mallorca per tal d'oferir-nos el fruit de la seva recerca. Recerca que s'endinsa en el temps i té una data i un prevere: 1264, Mn. Guillem Mascaró. I des d'allà “*era una verdadera trunyella que es feia llarga dins les meves mans*”, ens comenta l'autor al principi del seu llibre, tan llarga que arriba fins el dia d'avui. A través d'aquest immens llistat hi desfilen no solament els preveres fills de la contrada que inclou l'actual terme de Santanyí i Ses Salines sinó també tots els qui hi treballaren: rectors, ecònoms, vicaris, beneficiats... És un recorregut des de l'abundor de capellans d'antany fins a la pobresa actual, des de la lluita del prevere per aconseguir un benefici per a la pròpia subsistència fins a la necessitat actual d'agrupar parròquies en unitats pastorals per a donar respostes als nous temps marcats per la manca de preveres i de cristians, des de les sotanes, mantells i birrets d'antany a la vestimenta mundana d'avui. L'autor, mitjançant un treball ben documentat, ens acosta a la realitat de cada època, sense tapar els conflictes provocats per certs preveres i que trasbalsaren la vida del poble. També els preveres són humans. Llegint el llibre podrem endinsar-nos en una part prou important de la nostra història, podrem escoltar el seu batec. De la multitud de preveres que formaren el teixit d'aquests 8 segles podem destacar el frare franciscà **Rafel Josep Verger i Suau** (1722-1790) que més tard seria consagrat bisbe del Reino de León de Mèxic; Mn. **Nicolau Pons i Rosselló** (1736-1793), home de bé i home d'empenta a l'hora de construir l'església gran amb el mèrit afegit de no haver enderrocat l'església vella per fer la nova; Mn. **Andreu Danús i Bonet**, es capellà de Sa Talaiola (1752-1807) successor de Mn. Nicolau Pons i potser l'home que més va treballar en la construcció de la nova església. I el petrer **Benet Vadell Ribot** (1770-1839) rector durant trenta-un anys que bastí el retaule de l'altar major i pagà, amb la seva deixa, la custòdia que, com diu l'autor, “*serà sempre dins el poble que serví la seva memòria, testimoni del seu amor a l'Eucaristia i a la seva parròquia*”. L'esment d'aquests quatre personatges que tant destacaren al seu moment

vol ésser únicament una petita mostra de tot el servei que al llarg de 8 segles han anat prestant a la feligresia d'aquesta terra tants preveres que queden consignats en aquest llibre. No està en les nostres mans avaluar la quantitat d'amor i de temps donat per aquests homes que, amb més o manco encert, amb més o manco fidelitat serviren aquesta terra. Sols Déu els ho pot reconèixer. Sols Déu pot perdonar les seves mancances. Siguin aquestes paraules memòria de gratitud per a tots ells.

El llibre, bellament editat per l'Ajuntament de Santanyí, comença amb la presentació de Cristòfol Vidal, Regidor d'Educació i Cultura i un pròleg, a manera de presentació, de Mn. Sebastià Salom, rector darrerament de Santanyí, Ses Salines i Es Llombards, absent avui degut a la seva tasca missionera al Burundi. Ambdues presentacions delicioses mostren el coneixement que tenen de l'autor i la seva obra.

I al final de les més de 500 pàgines que conformen aquesta obra hi resta el valuós i complet índex que l'autor ens ofereix. 379 noms, si no m'he errat, indexats per ordre alfabètic, cronològic i segons els llocs amb què es relacionen. I com a cloenda, una extensa bibliografia.

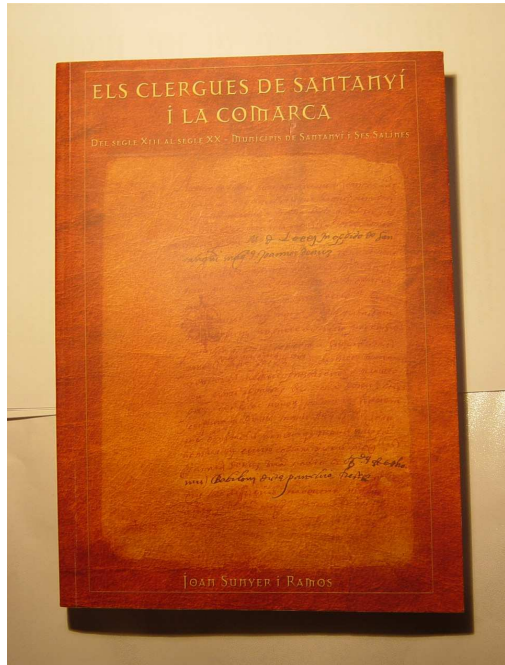
Jo voldria acabar aquestes senzilles i humils paraules recomanant-vos de tot cor i amb insistència la lectura d'aquesta joia de la vostra història que és "Clergues de Santanyí i Comarca", suplicant-vos que no hi manqui per res del món a la prestatgeria de cada una de les vostres llars. Un llibre que haureu d'anar llegint i assaborint lentament sabent que així anireu engolint i identificant-vos amb una part tant important de la vostra història.

I vull agrair també i pens que puc fer-ho en nom dels 48 preveres que encara pasturam per aquest món, les entranyables paraules que ens dedica i l'oportunitat de poder formar part del patrimoni d'aquest poble.

Hem d'agraciar a Mn. Joan que vencés la temptació inicial de considerar inútil aquest llibre i li hem d'agraciar sobretot l'esforç per a llevar la pols a tants documents dels nostres arxius posant al nostre abast tanta informació i tanta vida que fins ara restava oculta i que ell ens ha ofert tan gentilment.

Permeteu-me que clogui aquestes paraules meves amb les que l'autor col·loca a l'inici de la seva obra als dos mots d'introducció: "*Santanyí i Ses Salines: lo que he fet ho pos a les vostres mans, és ben vostre, aquí ho teniu. Totes les mancances que trobeu són ben meves*".

I jo afegesc: i ben teu és, estimat Joan, el treball, el rigor, la il·lusió i l'amor que ens has deixat en el teu i des d'ara també nostre "Els Clergues de Santanyí i Comarca".

Agraïments de J. Sunyer

Il·lustríssims Sr. Batle i Vicari General,
Sr. Rector, Regidors i Regidores, amics i
amigues

Com deia en Joan Cavallero: *jo som un santanyiner de la Diàspora*. Després de la meva infància entorn de l'aljub, tan plena de misteris, que buida em semblava una església soterrada, de la meva infantesa pels carrers, plens de pols a l'estiu i bassals a l'hivern Fra Romeu Burguera i Jaume II, sent el meus veïnats Ca'n llesco, Ca'n Fesol, la senyora Maria, Ca'n Covetes, Ca Sa mestressa Pou, Ca l'amo en Jeroni

Xomeu, Ca'n Sans, ca sa tia d'en Martí, més tard d'es Moli d'es Pont, Ca'n Colovet, Ca'n Felip, (on tot el carrer escoltava Radio Andorra), Ca'n Tofol Sastre, Ca'n Tries, i podríem seguir... cap al tren Ca'n Baltasar d'es forn, ca'n Bernat Timoner.... I davant el Roser en Joan trapassar sempre present. Em podeu ben creure, darrera aquests noms hi ha unes persones, i uns llocs, molt estimades.

Als 11 anys, en paraules manllevades a l'altíssim poeta, *em portaren al seminari i em dissimularen darrera una sotana, m'acompanyaven Crist, ma mare i el vicari* (per cert no d'alpaca perfumada en el meu cas) ja m'esperava al Seminari. I pràcticament vaig deixar el poble. Sols venia a la Vila per les, sempre curtes, vacances de Nadal i Pasqua i un mes llarguet a l'estiu. Molt poc podia gaudir del meu poble. Al seminari estant el siulet del tren de Santanyí, el seu renou inconfundible i el seu fum, em feien present el meu poble unes quantes vegades cada dia, em feien volar fins als til·lers i lledoners de l'estació, a la plaça, al Roser, Sa Porta Murada... Enyorava la meva gent, la bona gent del meu poble.

Han anat passant els anys... Sempre que puc estic prop de vosaltres, i de cor sempre. En agafar el diari cada dia el primer que cerc son les noves bones o dolentes del meu poble. He gaudit, i a voltes m'he entristit, en contemplar la gran transformació que ha sofert el meu poble

Expressió del meu afecte i gratitud a la Vila son les planes d'aquest llibre. Tot el que he fet ho pos a les vostres mans. Es ben vostre. Aquí ho teniu.

Permeteu-me que faci una crida, no com les feia altre temps son pare de Na Maria Pons, però sí crida. En la meva recerca tenc la impressió que he fet tard. Les fonts orals, que son un tresor inestimable, s'han esvaït. Hi ha papers que han desaparegut i per a sempre... He pogut parlar amb Don Joan Sales, un pou sense fons, amb en Damià d'es Tren, i pocs mes. Però no amb Joan de S'anima, el Vicari Majoral i els seus, Don Jaume Ferrereta, Don Andreu Xesc, per dir-ne uns quants, són homes del meu temps, que tenc la impressió que, tenint molt que contar, ens quedarem sense el seu testimoni. M'ha fet molta falta l'apotecari Llaneres...

Ne pereant. Que no es perdi res. Estic convençut que hi ha moltes coses del món clerical, o eclesial si voleu, perdudes allà d'alt, dins els sostres, a les caixes velles de casa vostra. Des d'un bitllet de penades - punt etern d'un llibre-, a un calze o una casulla, llibres, sermons, etc. que no es perdi res.

Seria bo fer un inventari de tot, digitalitzar documents o depositar-los al museu, arxiu parroquial, a l'Ajuntament. Que no es perdi res i que pugui ser conegut.

I per acabar GRÀCIES.

Al Batle, el gran impulsor d'aquesta obra, si som aquí el mèrit es vostre, Regidor de cultura Cristòfol, gràcies per la vostra presentació. Coordinadors d'àrea, Damià Rigo, gràcies Damià, i Andreu Server, Nela, Cristina i Xavier de JV. Estudi,

Gràcies als qui deixaren la feina feta, entre altres ja traspassats, Mn. Cosme Bauçà de Felanitx, (per cert...reeditarem, un dia el sermó des Capellà bo, Sr.Batle?), Es Capellà Clar, l'esmentat apotecari Bernat, en Miquel Barceló Corriola. Vius i plens de vida: En Miquel Pons, Miquel rep tot el meu agraïment, N'Andreu Pons, En Ramon Rosselló, En Cosme Aguiló... i molts d'altres.

Gràcies a les persones m'han fet costat, com és ara, Mn. Sebastià Salom, rector que fou de la vila, autor del pròleg i que tant i tant em va encoratjar, en Jaume Sancho, Mn. Baltasar Amengual, Mn. Jaume Serra, Mn. Antoni Gili, Sebastià Agustí Adrover, personal de l'arxiu Diocesà, i l'arxiu del Regne. A tots un milió de gràcies.

A vos Vicari General i amic per la presentació i la vostra presència, sé que mai vos pesa venir a Santanyí, moltes, moltíssimes mercès. I si me'n deix algú que em perdoni...

A tots vosaltres, amics i amigues, gràcies per haver vingut.
Que tingueu una bona nit.

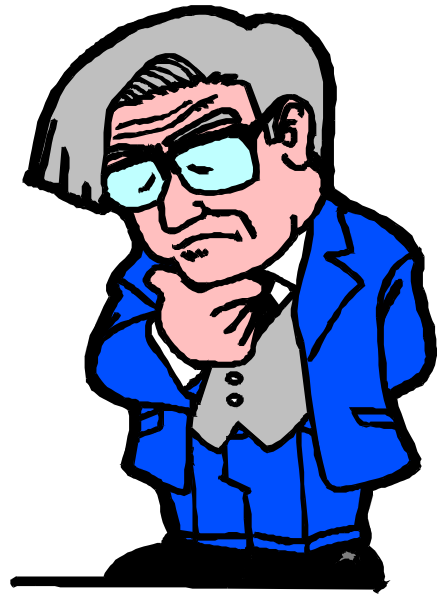
IMMACULADA

Demà, l'Immaculada, una de les festes més emblemàtiques de Maria Verge. Vos oferesc dues pistes per gaudir de la riquesa d'aquesta donzella de Natzaret, la que tants tenim per dolça mare.. Mirau com parla d'ella, primer, El llibre d'amoretes; segon, el poema de Pere Orpí i tercer, el portal major de la Seu. El Llibre d'amoretes és un anònim català del segle catorze i parla de la Mare de Déu amb aquests termes tan ocurrents i preciosos: *“maragda gentil, topazi de noblesa, jaspi de santedat, robí de bellesa, diamant d'amor, crisòlit de pietat, jacint de misericòrdia. Vós sou oliva de pietat, bàlsam de dolor, untament de gràcia, regina de concòrdia... terebint de caritat, el xiprer de puritat, estela de la mar, port de salut ... mon seny, ma pau, el meu goig i la mia sanitat”*. Del Llibre d'amoretes del segle catorze passem al nostre paísà, prevere i poeta, mossèn Pere Orpí que al segle XX firmà un poema dedicat a la Reina bruna de Mallorca. ¿Què diu Pere Orpí, de Maria? Diu que és: *“augusta com l'olivera, morena com l'alzinar, potent com la carritxera, suau com el romaní, plaent com l'alfabeguera, garrida com el clavell, benigna com la figuera, gentil com l'ametlerar, festiva com la murtera, plantosa com el ciprell, nostrada com l'arbocera, boscana com l'aladern, humil com l'esperreguera, sufrida com el pinar, despresa com la palmera, punyent com el romequer, ufana com la falguera, audaç com el ginebró, colrada com una blatera, fecunda com un cep novell”*. Estic orgullós de com tracten la meva mare els meus germans.

Joan Bauzà i Bauzà
7-XII-2007

Reflexions

D'en Joan Bauzà i Bauzà

I.- DIGUEM, CONDEIXEBLE, QUAN CALGUI...

No són les grans coses les que ens costa dir, són paradoxalment les més petites, les que, de petites que són, es pensa que no importa siguin dites. A vegades són aquestes petites coses que ho espenyen tot, a vegades són els detalls els que fan brollar l'espina del nervis, són els defectes insignificants quotidians els que més ens desesperen.

Tots hem tengut els pares que ens han tornat vells, tots hem tengut un oncle o una tia dels quals tenim cura els seus darrers anys, tots hem visitat un col·lega de feina a la seva residència i hem vist coses, moltes coses, algunes que ens ha fet riure i d'altres que ens han fet sofrir.

Un valor que podríem adquirir és el d'aprendre dels altres, i no repetir defectes, proposar-nos la superació d'alguns trets característics dels vells que hem conegut.

Li deman al meu millor amic que, per l'amor tan gran que em té, em digui coses tan simples com aquestes:

Una: Joan, quan surtis amb el grup de la gent gran, acaba't, si et ve de gust, tot quan t'han posat dins el plat, però no omplis les teves butxaques dels dolços que sobren.

Dues: assaja tot sol quan estiguis a l'habitació de xerrar fluix, "de falset" perquè, des que has tornat sord, quan xerres, no xerres, crides.

Tercera: quan em facis mirar les llibretes del banc, les miraré vora tu donat que t'ha agafat una vertadera passió per saber a cada moment la quantitat invariable del capital que tens, però no em facis anar cada vegada al banc per acusar-lo de robatori.

Quarta: quan parlis, no xerris sols de tu mateix.

Quinta: no amenacis als més jovenets de la família amb frases de caixó, que si no fan, els passarà això i allò, que si ho fan això altre. No amenacis, val més donar un dit de mel que una garrafa de vinagre.

Sexta: no tornis la moviola enrere per culpabilitzar-te. Ni tornis dir: “vaig ser un beneit, aquest solar me'l venien just per això i no el vaig arribar a comprar”, i sobre tot no diguis “m'he equivocat en tot”.

Setena: No diguis que el món ha perdut el cap quan ets tu que comences a perdre'l. Els joves ja no recorden res del que la història ha ensenyat quan ets tu que vas perdent la memòria. El món no declina quan un vell declina.

A més d'aquestes set coses, n'hi demanaria altres tres. Si les separ, és perquè em semblen distintes, d'un altre tipus. Són uns punts una mica delicats perquè entra el tema d'un possible “perdre la xaveta” o sigui el seny. Però sí que estic determinat a demanar per favor, al meu amic, que també m'exigeixi el compliment. Li pregaré ardorosament que, abans de tornar més vell del compte m'ajudi en:

Primer: en reconciliar-me amb els qui no estic reconciliat. Vull morir en pau, vull morir amic de tothom. Que no em permeti envellir amb corcs al cor, que m'ajudi a alliberar-me de queixes i d'odis.

Segon: en arreglar tots els papers, el testament inclòs.

Tercer: en recordar-me que he de transmetre el secrets que tenc que confiar. El meu entranyable amic Toni i la seva germana Maria, encara se'n dolen que la seva mare se n'anàs sense entregar-lis la recepta d'un licor exquisit i únic que havia heretat dels avantpassats. Segur que hi ha secrets més importants que receptes de pastisseria o de licors per confiar entre una generació i una altra, entre una mare i una filla, entre un amic i un altre.

II.- LA OTRA MITAD DE LA CAPILLA DEL SANTISIMO

A mí me falta una parte en la capilla del Santísimo de la catedral, como si percibiera la ausencia de una mitad de ella. Porque aquel día, en el despoblado, el Nazareno no hizo un milagro, hizo dos. El de la multiplicación, desde luego. Pero el de la repartición, también. La gran limitación de la explicación cristiana ha sido centrarse tanto en el primero, que el segundo quedó orillado.

La prueba más visible de esta limitación se encuentra en la forma usada por quienes han ido editando la Biblia al poner títulos a los distintos pasajes. Estos títulos no son obra de los autores bíblicos, son incorporaciones posteriores con la supuesta finalidad de hacer más pedagógica la lectura.

Pero hay títulos fatales, dado que en lugar de ayudar a interpretar correctamente lo que se va a leer, contribuyen a distorsionarlo. El caso más conocido es el de la parábola que en lugar de ser titulada como la del padre que perdona, lo fue como la del hijo que peca, el pródigo.

Igual en el capítulo que, hecho arte, ha sido llevado al ábside derecho de nuestra catedral. No me parece acertado titular, como se hace, la escena como “multiplicación de los panes”. Si nunca resulta razonable tomar la parte por el todo, mucho menos lo es cuando la parte silenciada resulta ser la decisiva. ¿Por qué multiplicación y no “repartición de los panes”? Afirmemos el milagro primero, pero no neguemos el milagro segundo. Los abundantes panes no fueron a engrosar los almacenes de la empresa cristiana, fueron a parar a las bocas hambrientas de las miles de personas extenuadas en el prado.

Soy de los que sostengo que la Iglesia recibe – sólo me refiero a ahora y a España – excesivos ataques despiadados por parte de demasiados analistas que, por serlo, deberían sopesar, en iguales balanzas, lo mucho positivo que la comunidad cristiana aporta a la sociedad. Y a pesar de ello, soy yo el que voy a explicitar la que quizá sea la más justificada crítica que a mi religión se le puede hacer y que es esta: la geografía del cristianismo coincide muy mucho con la geografía del capitalismo, la del mercado tan frecuentemente productor de diferencias sociales abismales.

No son malos ni los milagros ni los esfuerzos de la producción. Pero la producción es para la repartición. Éste es su principal sentido, y así lo han entendido desde siempre los mejores de la comunidad cristiana, así lo entienden ahora Caritas, Misiones y Manos Unidas, por ejemplo. Un pan no es aún cristiano cuando es sólo producido, lo empieza a ser cuando es

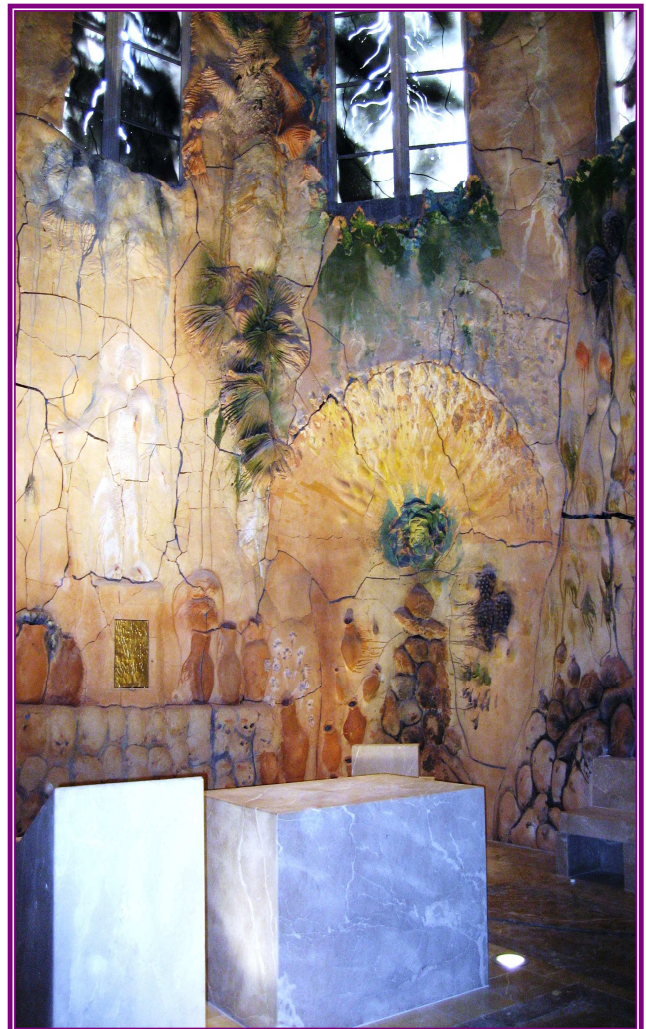
partido, lo va siendo más cuando es repartido y lo es completamente cuando es compartido.

El día 2 de febrero se celebra el primer aniversario de la bendición de la Capilla del Santísimo. ¿Pensamos que más refleja el primer milagro que el segundo? La sobreabundancia de elementos decorativos nos pudiera llevar a definir la intervención de Miquel Barceló como una especie de neo-contra-reformismo, una vuelta al barroco, tan útil éste para expresar la sobrecarga de la producción.

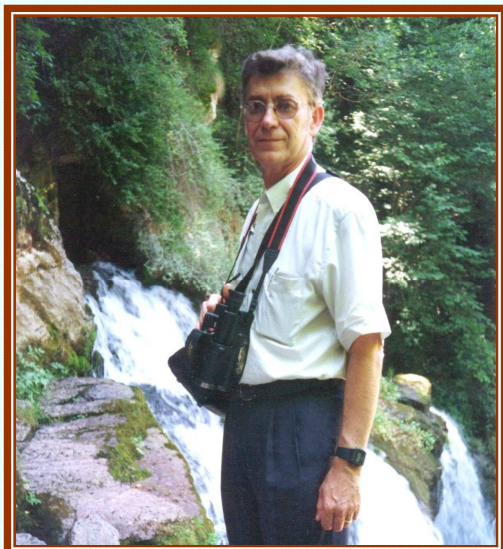
Sin embargo, hay indicios que dan a entender que el segundo milagro ha sido incorporado. Al optar el artista por un sagrario tan pequeño, demostró que la despensa debe ser pequeña. Por algo se llama “reserva” lo que allí se guarda, todo lo producido (consagrado) se distribuye (comunión), y lo que se reserva, es para los enfermos impedidos de acudir a la mesa. Este pan reservado para los débiles logró ser tan significativo que resultó “adorable”, y de ahí se dio paso a la adoración del Santísimo.

Todo esto vale cuando deviene signo de lo que se hace con el pan de cada día. Si lo compartimos, todo es vida, como la del blanco Cristo situado por el artista por encima del sagrario. Si no, hay muerte, como la de las calaveras que situó debajo de él, que aun siendo tantas son menos que las que el hambre va dejando hoy en África y más lugares.

Se ha dicho que nuestra catedral es arte en construcción. El cristianismo es eso, o debiera serlo: fraternidad en construcción. Cuando, interpelados por el milagro segundo, repartimos los bienes de la tierra, vamos obrando la otra mitad de la capilla.

Joan Bauzá i Bauzá

Amb el cor en la mà

Antoni Bennassar

La vida líquida

Vull dedicar aquestes línies per fer algunes consideracions a unes reflexions d'un gran sociòleg actual.

Em referesc a Zygmunt Bauman.

Aquest autor ha escrit diversos llibres amb títols com "Vida líquida", "Amor líquid" i "Por líquida".

Aquest concepte "líquid" es refereix a una forma de ser de l'home actual. El líquid no té forma, pren la que li donen. L'home actual, segons Bauman, és un home líquid, i totes les seves actuacions i pensaments són líquids. No té principis sòlids ni res que es pugui assemblar-se a la solidesa d'abans.

Em cenyiré aquí a un capítol del llibre "Por líquida".

El capítol es diu "Terror a la mort".

Bauman diu que la vida de l'home d'avui és semblant als participants del programa televisiu "Gran hermano". En aquest programa les expulsions són inevitables. I no existeix un barem des del qual els participants puguin avaluar les possibilitats d'expulsió o permanència.

No es tracta de premiar els bons i castigar els dolents.
És l'arbitrarietat del públic la que dictamina l'expulsió.

En la vida líquida els vincles entre virtut i recompensa, i pecat i càstig són capritxosos. Els cops ens arriben aleatòriament, sense cap motiu ni explicació. No hi ha relació entre el que fan les persones i el que succeeix.

Aquesta situació provoca una absoluta impotència i molta por.
Però, així com les pors d'abans eren redemptores perquè venien amb la recepta (antídot), avui les pors no prometen redempció.

Les pors actuals no se'n van mai, però es poden aplaçar o oblidar-les, encara que envaeixen silenciosament la vida.

L'autor les veu com assajos generals de la mort, disfressades d'exclusió social.

La mort és la por original que tots compartim.

Totes les cultures humanes poden interpretar-se com artefactes enginyosos calculats per fer suportable viure amb la consciència de la mort. I per complir aquesta funció compten en diverses estratègies.

Les més comunes són les següents:

Primera: És la més temptadora i consisteix en la negació del caràcter definitiu de la mort:

La mort no és la fi, és tan sols un trànsit a un altre món.

L'existència corpòria no és més que un episodi d'una existència interminable, la qual cosa converteix el trànsit en una alliberació.

El nucli d'aquesta estratègia és el "memento mori": no apartar la mirada de la mort, per tal de no oblidar la nova vida posterior.

El "memento mori" significa: viu l'aquí i l'ara de tal manera que et permeti adquirir felicitat per després.

Segona: Una altra estratègia és l'evitació de les preocupacions per tot allò definitiu mitjançant la devaluació de tot el que sigui perdurable.

Es tracta de traslladar al moment actual la importància que es dedicava al "més enllà". És la devaluació d'allò que dura en favor del que és transitori i substituïble.

Tercera: Una altra estratègia d'aquest camuflatge és la deconstrucció, que es basa en el "divide et vinces".

Freud ja deia: "Tenim el costum d'emfatitzar la causalitat de la mort (accident, malaltia, edat avançada). Així convertim la necessitat de la mort en una causalitat."

Si dividim en causes totes les possibilitats, les podrem anar reduint, gràcies a l'avanç de la ciència i la tecnologia, i d'aquesta manera podem tenir la sensació de reduir el poder de la mort.

Aquest pensament és molt propi d'èpoques i persones que concedeixen a la ciència un poder quasi infinit.

Avui es requereix constatar la causa immediata de la mort i, si no se sap amb anterioritat, es fa l'autòpsia...

Únicament s'accepta com a causa allò evitable, o allò que un dia ho pugui ser. Ja no seria ben rebuda l'expressió "ha mort per causes naturals", perquè aquesta expressió ens recordaria palesament la condició mortal humana.

La mort es vista com un producte de totes les errades humanes que podrien evitar-se ara o en un futur.

Quarta: Banalització de la mort.

Es tracta de fer arribar la mort a la vida diària. D'aquesta manera queda banalitzada en la fragilitat dels vincles en la societat líquida actual.

Cada separació constitueix un exercici de banalitat de la mort.

Els divorcis i separacions són simulacres de la mort.

Un simulacre nega la diferència entre realitat i representació.

És com en les malalties psicosomàtiques que de res serveix preguntar-se si el pacient està realment malalt, el que compte és el fet que pateix tots els símptomes de la malaltia.

La precarietat dels llaços humans és un atribut important de la vida líquida, i són recordatoris banals de la mort, ja que en ambdós un món desapareix.

Sintetitzant, les estratègies són:

- 1.- Aixecar ponts entre la vida mortal i l'eternitat
- 2.- Desplaçar l'atenció de la mort a les causes específiques, perquè puguin ser neutralitzades.
- 3.- L'assaig diari de la mort per tal que el final definitiu quedi banalitzat.

A mi em causa sorpresa que l'autor, quan parla del recurs de la creació d'un pont entre la vida mortal i l'eternitat, ens parli sempre en passat. Com si això fos propi d'èpoques passades.

Bauman creu que en la societat líquida ja no hi cap aquest recurs i per això a l'home d'avui ja no li queda més remei que aferrar-se a la ciència perquè, dividint les possibles causes responsables de la mort, li pugui oferir una mica d'esperança.

Però, em pregunto jo, que no som sociòleg, si és veritat que l'home ha perdut la capacitat de mantenir el pont cap a l'eternitat; si és veritat que la societat líquida incapacita l'home per connectar amb el "més enllà" i si no li queda més remei que limitar la vida a allò corporal.

Si això fos així, resultaria que la fe en la promesa cristiana de la vida eterna, trobaria una nova dificultat: superar la mentalitat líquida de la vida.

De totes formes, Bauman parla com a sociòleg, exclouent totalment de la seva anàlisi sociològica, el missatge revelat.

Jo crec que el gran antídoto contra la vida líquida és la vivència confiada i amorosa de la presència de Jesús ressuscitat.

Bauman, parlant com a sociòleg, no ho pot dir. Nosaltres, en canvi, i des de l'experiència de la fe, ho podem afirmar.

Toni Bennasar

ENSENYAR A PESCAR

Per **Sebastià Salom**

Ajudar el Tercer Món ha de consistir en ensenyar-los a pescar

Encara que ja sigui un tòpic, continua essent realitat aquell refrany que diu que val més ensenyar a pescar al qui té fam, que no donar-li un peix.

Un dels problemes del Tercer Món, no l'únic evidentment, és la manera com els països rics els ofereixen la seva ajuda.

Quan el Primer Món només ajuda el Tercer Món amb els excedents de la seva producció, sense incentivar, estimular i promoure els recursos propis de la terra amb el treball dels mateixos nadius, i quan els països del Tercer Món no saben sortir pels seus propis mitjans d'una economia de simple subsistència, i els països rics, que s'han enriquit i continuen enriquint-se, en gran part, amb els baixos preus de

Les matèries primeres extretes del Tercer Món, no els ajuden a crear riquesa pròpia, quan tot això succeeix, els països rics estan mal acostumant els països pobres a dependre sempre d'una ajuda exterior que els obliga a viure en una situació de contínua dependència.

Quan els països del Primer Món són els únics que marquen els preus, no solament dels productes que ells exporten, sinó també dels que importen del Tercer Món i quan la puja d'aquests preus, evidentment, no es fa més que en funció de l'enriquiment dels països rics, no és estrany que l'abisme del nivell de vida que separa aquests dos mons es faci cada vegada més profund.

Posaré un exemple tret de la nostra societat occidental. Quan un infant, des de petit s'acostuma a rebre-ho tot, a tenir tot quant desitja i més, quan els pares i la societat el superprotegeixen, quan li posen al seu abast totes les noves sensacions que desitja (roba de marca, play station, mòbil, internet, moto, cotxe, sexe, drogues...) l'estan introduint en el món de la dependència i l'acostumen a viure a costa dels altres, amb el mínim esforç de part seva. Aquest jove, si no és per un miracle de la naturalesa, serà incapaç de treure un títol universitari o d'exercir una professió amb responsabilitat i podrà acabar o drogodependent, o dependent d'altres necessitats o esclavituds, que ell mateix s'haurà creat.

Per altra part, la independència política que a mitjan segle passat els països colonitzadors donaren, amb un gest d'altruisme hipòcrita, a les seves colònies, en molts de casos ha resultat ser una farsa, perquè no es pot ser políticament independent, sense esser-ho també econòmicament.

Tornant al cas del jove drogodependent, no se l'ajuda adequadament deixant-lo tot sol a la seva sort, ni tampoc se l'ajuda si es continua donant-li els diners per a seguir adquirint la droga que necessita. L'única manera d'ajudar-lo de veritat i eficaçment és reeducant-lo -cosa que sovint no resulta gens fàcil-, perquè aprengui a viure amb dignitat i autònomament, sense dependències i amb els seus propis recursos.

El Tercer Món necessita l'ajuda del Primer Món, sens dubte. I el Primer Món està obligat a donar-li aquesta ajuda, perquè s'ha aprofitat d'ell o perquè l'ha superprotegit durant molt de temps, o per les dues coses al mateix temps. El Primer Món pot i ha de donar un peix, en cas d'emergència, als països pobres, però la verdadera ajuda que els ha de proporcionar és la d'ensenyar-los a pescar, sense obligar-los després a comprar, per suposat, la canya de pescar a preus d'or, amb préstecs gravats amb interessos creixents.

*Sebastià Salom,
des de Burundi*

Bagenzi, s'ico Imana idushakako. Mbona ko tutarategera ico ivuka rya Yezu ritwigisha. Umwana w'Imana, ari we Yezu, yaje kubana natwe, tumwakire mu mitima yacu, mu ngo zacu no mu mihana iwacu. Tumureke adutere inkuru, tumwumvirize tukagerageza kumukurikira ku nzira yaje kutuja imbere. Amen.

Homilia del dia de Nadal 2007. *(Sebastià Salom. Parròquia de Rabirola. Burundi)*

Aquests dies hem preparat la vinguda de l'enviat de Déu. Hem disposat el nostre cor rebent el sagrament del perdó, per a tornar pel bon camí. El Salvador està a punt d'arribar, i ens ha de trobar vigilant. Som com aquells que esperen una visita, i hem arreglat el camí, hem netejat la casa i li hem preparat un lloc dins ca nostra.

Però ens ha estranyat veure'l així com és. Perquè nosaltres havíem pensat que l'enviat de Déu, perquè és una persona important i és ric, (no és per ventura el fill del Totpoderós?), ja que esperàvem que vendria a governar el país, pensàvem que vendria carregat de coses. Pensàvem que seria ell el qui ens duria el menjar i les begudes per a celebrar la festa. Però ens ha estranyat sentir lo que ens diu, que és com lo que va dir als apòstols quan va multiplicar els pans per a aquella multitud, i els va demanar "i vosaltres, quants de pans teniu, duis-los i els compartirem". Quina llàstima! el Salvador que nosaltres esperàvem no és aquest.

Nosaltres confiàvem que l'enviat de Déu ens duria una ajuda, com ara diners, o ens donaria feina, i ens diria què hem de fer per a guanyar un jornal. Però ell, ha vingut i encara no parla, és massa petit. Si esperam quan sigui gran i li demanem què hem de fer per rebre una recompensa de Déu, ell ens dirà: "començau per complir els manaments". Això ja ho sabíem fa temps, abans d'esperar el Salvador. Però, què més hem de fer? I ell ens respondrà: "deixau totes les vostres coses i seguiu-me". Quina llàstima! el Salvador que nosaltres esperàvem no és aquest.

Nosaltres pensàvem que l'enviat de Déu ens ensenyaria unes noves pregàries que ens reportarien molts de beneficis, i ens diria quan i quantes vegades les hauríem de recitar. Però ell no ens ha ensenyat pregàries noves, sinó que només ens ha mostrat una nova manera de pregar. Ens ha dit que la finalitat de la pregària no és per rebre coses que Déu ens pugui donar, sinó per començar a compartir amb els altres les coses que desitjam rebre. No ens ha dit a quins moments hem de pregar, sinó que hem de pregar sempre, en tot moment. Quina llàstima! no és això lo que nosaltres volíem, perquè hi ha moments que no és temps de pregària: així com hi ha un temps per a dormir i un altre temps per a fer festa i engatar-se, voldríem saber quins són els moments per a pregar. Però Jesús ens confon quan ens diu que hem de pregar sempre, i que sempre hem d'estar amb ell. Hi ha moments que no ens agrada tenir-lo devora, que ens fa nosa, com quan ens engatam o ens barallam. Quina llàstima! el Salvador que nosaltres esperàvem no és aquest.

En lloc d'acollir a ca nostra aquest Salvador, preferiríem fer com els pastors de Betlem que l'anaren a veure una vegada, el varen adorar, i després se'n tornaren a casa i l'oblidaren. O preferiríem fer com els màgics d'Orient que venien de lluny, que s'havien molestat en seguir l'estrella, però un cop arribats davant Jesús i en haver-li regalat or, encens i mirra, se'n tornaren a ca seva, cadascú a les seves ocupacions.

Nosaltres preferiríem fer com ells. En lloc de rebre l'enviat de Déu a ca nostra, en lloc de molestar-nos a fer-li un lloc per a conviure amb nosaltres, i alimentar-lo i fer-li compartir les nostres misèries, ens estimaríem més anar-lo a trobar a l'església, i fer-li una festa de tant en tant, i donar-li gràcies perquè ha vingut a visitar-nos, i cantaríem i ballaríem per a ell i li demanaríem ajuda. Però després, acabada la celebració, tornaríem a ca nostra sense ell, perquè a casa ens crearia problemes. Preferiríem tornar-lo a visitar adesiara, allà on sabem que hi és present.

Nosaltres volíem un Salvador que ens perdonàs els pecats cada vegada que venguéssim a demanar-li perdó. Que ens esperàs a l'església fins que el venguéssim a veure. Però no necessitam escoltar-lo. Imitar-lo ens resulta difícil. No l'hem de dur a ca nostra. Que ens deixi ser així com som. Ens estimam més venir-lo a veure quan el necessitem, i això ens basta.

Amics, no és això lo que Déu ens demana. Veig que encara no entenem la lliçó del naixement de Jesús. El Fill de Déu, i aquest és Jesús, ha vingut per conviure amb nosaltres, l'hem de rebre dins els nostres cors, dins les nostres cases i dins els nostres barris. Deixem que ens digui lo que ens ha vingut a dir, escoltem-lo i fem l'esforç de seguir-lo pel camí que ell ha vingut a caminar davant-davant amb nosaltres. Amen.

Conferència

GENT GRAN. VALORS IMPRESCINDIBLES

J. Bauzá

Són quatre els valors que crec resulten imprescindibles per a la Gent Gran: el realisme, la il·lusió, la superació i la transformació

I.- El primer valor, EL REALISME. Val a dir, l'acceptació del que jo anomenen "La Seva Majestat, la Realitat".

- Em va impactar, en el moment que el vaig llegir, un llibre d'un rus, titulat "Morfologia del conte". El seu autor, Valdimir Propp, l'escriu l'any 1928. Descobrí que en els prop de 100 contes estudiats els protagonistes exercien 31 funcions, ni una més. Funcions fixes que ell va numerar de la una a la trenta-una. És ver que no tots els contes han de tenir les 31 funcions, però el que no pot fer cap contarella és posar-ne una sense abans haver posat l'anterior. La publicació de l'obra causà un gran impacte, perquè es pensava que la literatura era una obra de creació, fruit de la llibertat absoluta de l'escriptor que podia imaginar les mil coses i inventar les mil aventures. L'impacte va resultar més fort quan altres estudiosos d'altres llengües i d'altres continents comprovaren que els seus contes es regien per les mateixes lleis. És ver que cada personatge pot vestir-se, anomenar-se i dir el que vulgui, però en tot conte les funcions que portaran a terme no seran altres que les trenta-una i seguint el seu ordre: absència, prohibició, infracció, investigació, informació, decepció, submissió, traïció, imposició d'una prova, migració de l'heroi, combat, victòria, retorn, reconeixement, desemmascament del traïdor, càstig, casament i coronació.

- De la literatura, passem al cinema. El qui vol dirigir un pel·lícula de l'oest, un western, sap que ha de contar irremediament amb uns elements fixos preestablerts. Recordem els principals: rifle, desert, cavall, diligència, sheriff, saloon, donzella de bon veure, dos bandolers que se l'han jurada...

- He posat el cas de la literatura i del cinema. Per no allargar més, sols posaré un altre cas, el del joc, per exemple l'escambrí, el joc de cartes més comú que hi havia, quan jo era un infant. Al poble on vaig néixer, aquest joc tenia, quan no li llevaven els vuits i nous, 48 cartes, ni una més ni una menys, i amb aquestes cartes s'havia de jugar.

Què vull dir amb això? Vull dir que vaig prendre nota d'una gran lliçó: No inventam les situacions, jugam amb les situacions que tenim. Dits per tocar l'orgue! El fabulador de contes té 31 funcions, el cineasta té una mitja dotzena de paradigmes, un jugador té 48 cartes. Té i sols té, i amb el que té se n'ha de desfer, si vol guanyar el joc. No somiem truites impossibles.

A Sant Joan hi havia una sevillana que servia una senyora major, i la senyora cada dos per tres li deia: "si ara hagués vengut el meu fill... si el de Gesa enlloc de haver vengut ara, hagué vengut su-ara...". La senyora Isabel sempre li responia el mateix: "Señora, lo que é, é".

“Les anàlisis mostren això”, doncs “lo que és, és”. “Cobr aquesta nòmina”, doncs, “lo que és, és”. “Vaig pels 79”, doncs, “lo que és, és”.

La realitat mai no va de bromes, és ella “la Seva Majestat”. Sempre comanda i ens comanda a tots.

Diu el jove de 23 anys: “no tenc feina”, i també pel jove de 23, “lo que és, és”. “Em demanen saber anglès per entrar a fer feina i si no en sé” sent com la Seva Majestat, la Realitat em repeteix “lo que és, és”.

El primer valor d’una persona gran és el valor del realisme. Que no digui constantment “cavallet quan eres jove”, o “quins temps aquells, jo els pujava de tres en tres els escalons”, “si jo, en lloc d’estar jubilat/da encara dugués el mando!”.

Acceptem el principi de la realitat. No acceptar aquest principi, sol conduir a aquestes tres actituds:

- 1) La lamentació. No hi ha res més insuportable que viure al costat d’una lamentació ambulant. I a més no és productiu per a ningú: Val més encendre un mixto que queixar-se de l’obscuritat.
- 2) La comparació odiosa. Dir constantment “és trist ser vell”, com si no hi hagués nins tristos i adolescents molt tristos. Val més acceptar-se, que comparar-se. No serà feliç en l’irrealisme si intenta aparentar. No serà feliç imaginant-se una vida sense l’artritis, com si es trobàs vivint en els feliços anys 20, i convivint amb Henry Bogart. Els qui edifiquen damunt arena, acaben amb la casa esfondrada.
- 3) Posar-se la careta. És realisme assumir que en la vida val més la cara que tens que la careta que altres et conviden a posar. Compensa més ser persona que el personatge que altres t’obliguen a representar.

Em dispòs ara a canviar la perspectiva. En quin sentit?

Si fins ara, he fet de defensor a ultrança de la realitat, ara em convertesc en fiscal acusador dels mil tabús, mites, complexos, estereotips i prejudicis que el nostre sistema cultural conté, assumeix i propaga.

Permeteu-me denunciar un fet, És una denúncia a aquest fenomen anònim, però omnipresent, que és la Globalització. Aquesta gran empresa, la globalització, ha imposat a tot el món una rígida llei, que quan un l’examina de prop, veu que no és altra cosa que una llei del mercat mundial. El mercat globalitzat ha determinat el següent: tot ha de ser jove. Aleshores s’imposa l’estil jove a totes les edats. Es dicta la sentència: els vells ja no destacaran per les seves virtuts específiques: saviesa, tranquil·litat, equilibri, aquiescència. Els vells, si volen destacar, si volen tenir un paper dins el món actual hauran d’investir-se dels valors que configuren els joves: diversió, superficialitat, oci, satisfaccions immediates. Aquesta és la imposició.

En front d’aquesta orde, jo dic: Si un vell vol un dia o més d’un disfressar-se de jove, pegar bots, fer el don Juan, o fer de nin, doncs, que ho faci, però que sigui en nom de la seva absoluta llibertat, no en nom d’un amo que et fa esclau i et prescriu les conductes que has de tenir. Que el que faci la Gent Gran sigui per opció, no per imposició de lo políticament correcte.

No venguem per un plat de lleties la nostra insubornable edat que ens correspon. No volgum tenir una edat ni uns comportaments que ni són nostres ni ens importa per res que ho siguin, no volgum suplantar res del que és nostre per pròtesis d’altres. Protestem contra aquestes operacions culturals que ens vénen a vendre desbarats en celofan de modernitats.

Em referesc concretament a tot a que ens venen amb el prefix “re”. Res no hauríem d’admetre que se’ns presentàs amb la denominació d’origen d’un “re” que ve de

“retornar” i “recular”. Què és això de: reciclatge, renovació o restauració? Perquè a un de denou anys ningú li parla de reciclar, i en canvi sí a un de 69. No vull que ningú em renovi per tal de ser com ahir vaig esser, em bast per demà començar de bell nou, un dia nou.

No volem viure del que ja hem viscut, quan és tan nou, tan molt i tan intens el temps que ens queda per estrenar.

Què ens ha passat, culturalment parlant, quan tants de companys i amics de la Tercera Edat sofreixen una greu malaltia: la psicosis de no voler assumir cap simbologia pròpia de la seva edat i, en canvi, assumeixen tots els vestits, gestos i simbologies d’una altra edat? Són persones que han determinat vestir robes juvenícoles per despistar les formes envellides del cos, tintures per despistar el blanc preciós d’uns cabells, cremes cosmètiques per presentar llisa una pell que els anys han obrat en mil corbes variades i solcs de fecunditat.

Hem hagut de fer, i tantes vegades de mal grat, en les dues edats anteriors, comèdies i “rendez-vous” que no volien fer i que no ens quedava altre remei que fer en raó de mantenir el sou o el càrrec, per després arribar a la tercera de les edats i no aprofitar-la per ser lliures, i continuar en la inèrcia del “cumpli-y-miento”, enlloc d’actuar lliurement, actuar “com si...”, val a dir: fer de comedians.

Sense orgulls però sense vergonyes reivindiquem si més no una cosa: els noms que ens corresponen:

- la societat ha establert fer-nos improductius, però no som inactius.
- la biologia ens ha fet ruats de cara, però poc interessants, reivindiquem el glamour de la rua.
- el diccionari ens ha fet ancians, però no, per això, minusvàlids
- els qui ens roegen ens diuen que estam envellits, envellits, però no som decadents
- l’administració ens ha suprimit l’horari que teníem, però no ens suprimeix les hores de les quals disposam.
- la jubilació ens ha prohibit fer la feina que duïem entre mans, però no ens pot prohibir ni les idees que portàvem al cap ni els desitjos que portàvem al cor.

Que ningú, a aquestes altures de la nostra edat ens vengui en coverbos de literatura barata per molt que se vengui en formats de best-sellers.

Si la globalització ens ven la globalitzada i acceptada idea que tot ha de ser jove i tots hem d’actuar com si fóssim joves, que continuï aquest camí si vol. Però jo aniré per un altre. O no veiem que el mite de la joventut té més de mite que de joventut? O encara algú ens ha de descobrir la manipulació infame que la societat fa de les paraules per tal de menjar-nos el cap fent-nos creure que aparentar ser jove ens farà més feliços que simplement ser el que som, i aquí sols citaré un detall de manipulació del llenguatge: el diccionari permet a un jove dir-nos “sexagenario”, i en canvi no registra la possibilitat d’anomenar-lo a ell “veintegenario”.

Això de les edats és una comèdia impressionant. L’únic que val és: ser la persona. Tot el demés és: “rentar el cap a s’ase i perdre el llexiu”.

El primer valor que propòs és el de ser realista. Però ser realista implica tant acceptar joiosament les constants de la natura com criticar obertament els jocs macabres de la cultura.

Acabaré, aquest primer valor de la realitat, amb un decàleg, com de deu manaments, que m’he atrevit a formular d’aquesta manera:

1. No diguis “quina llàstima haver mort tant jove”, si després no et dius “quina sort haver pogut tornar vell”.
2. No diguis “en la vida anam ja cap enrere”, digues: avançam cap a la cimera.

3. No comportis sentir a ningú dir: “ja està fet d’un vell”, recorda-li Adenauer, Joan XXIII, Teresa de Calcuta...
4. A qui et parla de decadència física, parla-li de maduresa i d’experiència.
5. Si algú alaba la col·locació de la primera pedra d’un projecte, alaba tu la darrera pedra que es posa quan el projecte queda realitzat.
6. Assumeix l’alegria del jove per la llibertat d’encara poder fer-ho tot i mostra-li la satisfacció d’haver fet ja alguna cosa
7. Al qui fa de la vellesa un problema, digue-li que la vellesa és un tema.
8. Al qui parla de la vellesa com a pèrdua, parlar-li tu de la vellesa com a guany
9. Al qui et diu que la teva feina ja no es mereix un sou, digue-li que tu et permetes el luxe de fer coses sense esperar-ne ni les gràcies.
- 10 Al qui et parla que has entrat en l’etapa de la decadència, digue-li que no està en decadència el qui tan aprop es troba de la plenitud.

II.- El segon valor és LA IL·LUSIÓ

Els grecs distingien entre temps kronos i temps kairós. Entre cronòmetre i gràcia. Entre moment que passa i ja està fugit i moment que és trampolí per coses que han de succeir. El temps de la jubilació no és el temps frenètic que marca el rellotge social, el rellotge que controla la societat actual. El temps de la jubilació és regal, do i gràcia. És el temps oportú, el temps que és oportú per posar en marxa una sèrie d’operacions meravelloses, el temps que t’ofereix la oportunitat per moltes coses. Com quines? Permeteu-me que en digui unes quantes. Vos en presentaré 10. Per a mi mateix, el temps jubilar, jo el vull aprofitar per aquestes oportunitats:

1. Primera: estimar-me a mi sense màscara ni postissos. No com hagués pogut ésser o com hagués degut ésser. No vull estimar la meua imatge, ni la que jo m’he fet de mi mateix ni la que de mi han fet els altres. Vull aprofitar l’oportunitat que em dona la jubilació de ser jo mateix.
2. Segona: no necessitar ja massa més coses, gaudir del que tenc i no adquirir-ne ja per l’ambició de posseir les coses que modes i publicitats pretenen fer-me creure que necessit. En tot cas, no aspir a tenir més, sinó a ser més.
3. Tercera: caminar els camins sense pressa i gaudir de la contemplació del paisatge. Pels camins he frisat massa, ara ja no em propòs guanyar temps, sinó dedicar-lo a la causa més noble de perdre’l, lliurament.
4. Quarta possibilitat: llegir poesia i no sols prosa.
5. Quinta: escoltar, enlloc de parlar tant. I fer silenci, llargs silencis interiors.
6. Sisena: estimar a tothom, sense oblidar a ningú, començant per les velles amistats perdudes. Redoblaré l’amor als qui sempre he estimat, als qui estan més vora meu. Vull eixamplar de cada vegada més l’àmbit del meu cor per a estimar a més gent i també per estimar més la gent que més estim.
7. Setena: a l’hora d’opinar vull veure els esdeveniments tal com veia Velázquez a l’hora de pintar, vull observar el món i les persones “a esa justa distancia”. A l’hora d’aconsellar els més joves de la família vull relativitzar molts els seus nervis, atorgar-lis molta esperança, insinuar-lis algunes sortides.
8. Vuitena: distingir entre tres classes d’activitats: les que un ha de fer encara que no li agradin, i aquesta és, en gran part, l’època de l’activitat laboral. Les que agraden, i aquest és el temps de l’oci i el temps lliure. La jubilació dona l’oportunitat d’optar ni pels quefers pesats ni pels quefers plaents, sinó únicament pels quefers de que ets capaç.

I també l'edat jubilar és oportunitat per evitar dos errors:

1. que l'experiència, certament acumulada en els anys, es torni escepticisme. No vull acabar no creient en res i dubtant de tot.
2. que l'activisme, l'activitat-addicció, em faci incapaç de descansar a mitja tasca, i si cal, a renunciar a la tasca sencera, sense escrúpol de cap classe.

És ver, el temps de la jubilació no és el temps dels rellotges de les fàbriques i els comerços. El temps de la jubilació és el temps de les oportunitats. Gent hi ha que és quan ha tornat gran que ha descobert dimensions totalment noves i insospitades de la seva vida.

Un dia d'hivern tancat vaig visitar, a la seva cel·la un religiós que durant els seus darrers vint anys havia exercit el seu ministeri a la península i que havia vingut destinat a un convent illenc, destinat sense cap càrrec ni encàrrec, destinat a viure aquí la seva jubilació. S'havia fet famós a fora per les seves mil iniciatives i obres, ara vivia, amb un poc de reuma, com a reclòs enmig de les quatre parets de la seva petita habitació. Quan em va acomiadar just vora la porta em digué: "Estic estrenant una època fascinant de la meua vida. Com si Déu em digués: fins ara jo t'he demanat les teves obres i tu les m'has donades. Ara, ja no m'interessen les obres de les teves mans, ara m'interesses tu, no lo teu, sinó tu" I em digué: ara estic més amb ell, és ara com millor visc la meua amistat amb Déu". I puc contar també un altre testimoni, el del pare empresari que deixà el negoci en les mans del seus dos fills: he après una cosa nova: la d'estar present sense fer nosa. Afegiré just el testimoni d'uns padrins: no carregam amb la responsabilitat de l'educació dels nostres néts, sols donam un plus de tendresa a la nostra filla i als fills de la filla, sense tenir-ne obligació oferim un superàvit de gratuïtat.

Que no és guapo això? És ver que envellim, però envellir és guanyar en transparència el que se perd en color. No són tristos els qui en la vida van guanyant anys, són tristos solament els qui, amb els anys, perden el seu encant.

El segon valor és la il·lusió d'aprofitar una nova oportunitat, d'adquirir sempre un encant nou.

III.- El tercer valor és LA SUPERACIÓ

És una lliçó que abans de compartir-la amb vosaltres, des de fa uns mesos me la vaig dictant a mi mateix. Més que una lliçó és una decisió que crec que prest agafaré, i vos la dic per si us pot interessar: agafar un dia d'aquests, per la pitrera, a un dels meus millors amics i arrabassar-li la promesa que quan arribi el dia de dir-m'ho, m'ho digui clar i llampan, sense contemplacions ni floridures. I què és el que li demanaré que em digui? El que jo no he estat capaç de dir a altres quan han tornat vells del tot.

No són les grans coses les que ens costa dir, són paradoxalment les més petites, les que, de petites que són, es pensa que no importa siguin dites. A vegades són aquestes petites coses que ho espenyen tot, a vegades són els detalls els que fan brollar la xispa del nervis, són els defectes insignificants quotidians els que més ens desesperen.

Tots hem tengut els pares que ens han tornat vells, tots hem tengut un oncle o una tia dels quals tenim cura els seus darrers anys, tots hem visitat un col·lega de feina a la seva residència i hem vist coses, moltes coses, algunes que ens ha fet riure i d'altres que ens han fet sofrir.

Un valor que podríem adquirir és el d'aprendre dels altres, i no repetir defectes, proposar-nos la superació d'alguns trets característics dels vells que hem conegut.

Li demanaré al meu millor amic que, per l'amor tan gran que em té, em digui coses tan simples com aquestes:

Una: Joan, quan surtis amb el grup de la gent gran, acaba't, si et ve de gust, tot quan t'han posat dins el plat, però no omplis les teves butxaques dels dolços que sobren.

Dues: assaja tot sol quan estiguis a l'habitació de xerrar fluix, "de falset" perquè, des que has tornat sord, quan xerres, no xerres, crides.

Tercera: quan em facis mirar les llibretes del banc, les miraré vora tu donat que t'ha agafat una vertadera passió per saber a cada moment la quantitat invariable del capital que tens, però no em facis anar cada vegada al banc per acusar-lo de robatori.

Quarta: quan parlis, no xerris sols de tu mateix.

Quinta: no amenacis als més jovenets de la família amb frases de caixó, que si no fan, els passarà això i allò, que si ho fan això altre. No amenacis, val més donar un dit de mel que una garrafa de vinagre.

Sexta: no tornis la moviola enrere per culpabilitzar-te. Ni tornis dir: "vaig ser un beneit, aquest solar me'l venien just per això i no el vaig arribar a comprar", i sobre tot no diguis "m'he equivocat en tot".

Setena: No diguis que el món ha perdut el cap quan ets tu que comences a perdre'l. Els joves ja no recorden res del que la història ha ensenyat quan ets tu que vas perdent la memòria. El món no declina quan un vell declina.

A més d'aquestes set coses, n'hi demanaria altres tres. Si les separ, és perquè em semblen distintes, d'un altre tipus. Són uns punts una mica delicats perquè entra el tema d'un possible "perdre la xaveta" o sigui el seny. Però sí que estic determinat a demanar per favor, al meu amic, que també m'exigeixi el compliment. Li pregaré ardorosament que, abans de tornar més vell del compte m'ajudi en:

Primer: en reconciliar-me amb els qui no estic reconciliat. Vull morir en pau, vull morir amic de tothom. Que no em permeti envellir amb corcs al cor, que m'ajudi a alliberar-me de queixes i d'odis.

Segon: en arreglar tots els papers, el testament inclòs.

Tercer: en recordar-me que he de transmetre el secrets que tenc que confiar. El meu entranyable amic Toni i la seva germana Maria, encara se'n dolien que la seva mare se n'anàs sense entregar-lis la recepta d'un licor exquisit i únic que havia heretat dels avantpassats. Segur que hi ha secrets més importants que receptes de pastisseria o de licors per confiar entre una generació i una altra, entre una mare i una filla.

IV.- I quart valor, el valor de LA TRANSFORMACIÓ

Sandor Ferenczi empra, en els seus escrits, una metàfora per descriure la situació de l'home actual: la del buit. La categoria principal de la teoria del psiquiatra hongarès és la del sentit, afirma la importància de trobar un sentit al que feim i al que som. Diu que la manca de sentit és com un forat existencial. I aquest forat existencial en la nostra societat se manifesta en forma d'avorriment. Se fixa que hi ha gent, molta gent, que quan arriba el cap de setmana no saben què han de fer, quan a la fi tenen temps de fer el que volen sembla que no volen fer res. Anomena aquesta situació "neurosi del diumenge": molts comencen el cap de setmana engatant-se per acabar-lo en vòmits i avorriment. Tot fruit de la manca de sentit. Fa deu anys morí el gran pensador Víctor Frankl, que sofrí la paorosa experiència del camps de concentració nazis, i aquest famós psicoanalista aplica la teoria de la neurosi del diumenge a la Gent Gran, el que ell anomena "el llarg diumenge de la jubilació". També els jubilats, certs jubilats, estan angoixats per no saber què han de fer del seu cosset, pateixen el que es diu "anomia temporal", i alguns diuen haver constatat que els jubilats que tenen la vida més buida

consulten freqüentment el rellotge: els temps no els és una gràcia, sinó una angoixa. El cas extrem és el del suïcidi dels qui no han pogut suportar el buit existencial, val a dir, la manca de sentit.

Aleshores és bàsic trobar el sentit de la vida.

Quin és aquest sentit? Pel qui vos parla, no hi ha cap dubte. L'amor és el sentit.

Per de prompte no és la riquesa. El Pare Toni Oliver acostumava citar l'expressió: "als darrers calçons els fan sense butxaques, i les darreres faldetes les fan sense dobles", volent dir que cap diner un se'n porta al més enllà.

Tampoc no ho és el càrrec: tot deixaria de tenir sentit a partir de la jubilació.

I si ni el poder ni la fama és el sentit, potser sigui el servei. I servir és un dels bons sinònims d'estimar.

No és fàcil a cap època de la vida servir als altres, estar pendents dels altres, ser sensibles a les seves demandes i necessitats. I més encara quan un arriba a l'edat que té la fama de què sols es miren a si mateixos.

Pot ser no sigui fàcil continuar de majors servint, quan servir per contracte obligat és l'únic que s'ha fet al llarg de la vida. Potser també, que servir no resulti fàcil als qui abans de dedicaven a comandar.

He comentat que el temps de la vellesa no sols era un temps cronològic sinó un temps oportú i de gràcia. I és per això mateix que resulta un temps de conversió. Conversió és el pas d'una actitud a una altra. Passar de rebre importància a donar importància a altres. Convertir-nos a una major modèstia. Passar de dirigir a aconsellar i... sols quan ens ho demanen.

Convertir el cor és fer-lo passar de l'amor propi a l'amor al pròxim.

Estant en el Tercer Món vaig assabentar-me de la distinció que es feia respecte al Primer Món. Es deia: mentre el primer món té medis per viure, el tercer té motius per viure.

Un jubilat no és més feliç pel medis que té, ho és pels motius que té. Els medis serveixen per tenir més coses, els motius serveixen per ser més i donar més coses. Sobre tot, per donar-se un mateix als altres.

Diu la Bíblia que hi ha un temps per a cada cosa: hi ha un temps pel rendiment i un altre temps pel descans. I si és ver que sempre és temps per allò que el nostre Beat Ramon Llull anomenava "amància", aquest quefer és més propici al temps de la jubilació. Desmentirem que la vellesa és l'edat de l'egocentrisme. No, la vellesa és l'edat de la caritat.

En aquest sentit, propòs dues operacions concretes:

- que els jubilats que se valen per si mateixos, ajudin als qui no poden fer-ho, que els independents es dediquin als depenents i a ells, els dediquin sensibilitat, temps i tendresa.
- que les associacions de gent gran de casa nostra entrin en contacte solidari amb associacions de gent gran de països pobres del món. Una espècie d'agermanament entre una associació d'aquí i una d'allà, com acostumen fer ciutats o parròquies.

I què li passarà al jubilat que estimi i estimi, que posi residència a l'illa d'Amància, i que posi les seves millors il·lusions en millor servir i estimar als altres?

Passaran, al manco, aquestes tres coses:

Primera: la seva jubilació s'omplirà de sentit i per això no patirà la pitjor de les malalties: el buit existencial, no els afectarà la neurosi del diumenge, perquè sabran sempre que han de fer: seguir estimant. L'amor sempre té un quefer.

Segona: no avorriran als que els envolten amb les insuportables històries sobre ells mateixos, les històries tristes del seu trist egoisme.

Tercera: se dirigiran en direcció a allò que els espera. Perquè a tots ens espera el dia de l'avaluació final. Diu bellament el frare carmelità Joan de la Creu: "Al caer de la tarde seremos juzgados de amor".

El dia que el mestre, el mestre de mestres, ens dictarà la pregunta de l'examen final de la nostra història personal, ens demanarà: Estimares? Quan em veres famolenc, assedegat, nuu o empresonat em donares un rosegó de pa, un tassó d'aigua, un pam de mantell o un temps de visita? Enhorabona! Has donat amb el portal de la mansió preparada per a tu per a tota l'eternitat: entra al regne de l'amor. Has encertat la vida. Has donat a la diana. Li has descobert el sentit. Has estimat. No t'has equivocat de pàtria. Entra".

Leonardo Boff parla que en la vida de l'home hi ha dos moments que constitueixen dues vertaderes explosions de vida. Un, és al principi, al naixement. Sosté que un ninet, dins el ventre de la mare, arriba un moment que té tantes ganes de viure i respirar, tanta irradiació i plenitud que té necessitat de sortir de l'úter matern i... neix. Leonardo Boff diu que n'hi ha un altre de moment gloriós en la vida de l'home, aquest ja al final. Sosté que una persona que ha viscut molt i bé, una persona carregada d'anys i treballs, arriba un moment que té tanta vida per dedins que el cos li ve petit, la pell no pot contenir tanta grandesa, i el món ja no li serveix com escenari, en necessita un de més important, de més qualitat, i aleshores té necessitat de sortir d'aquest reduït món i...mor. Són els dos moments gloriosos: el del minyó que necessita deixar el líquid amniòtic i sortir a trepitjar terra, i el del madur que necessita deixar la terra i trepitjar més enllà.

La gent gran no ha d'envejar a ningú. La gent gran mai no ha de retrocedir. Ha de seguir el seu camí sempre en la direcció que condueix a un més avant i a un més amunt, sempre en direcció a la llum. La vellesa no ha d'enyorar la infantesa. Un poeta francès, Charles Péguy, es preguntà un dia: "¿Y el viejo no tiene ante sí tanta vida como el niño en la cuna?" Ell mateix respon: "Aún más. Para el niño en la cuna, la vida eterna está oculta por esta vida que tiene él delante. La persona mayor tiene suerte. Ha puesto tras de sí lo que antes estaba delante. Y ve claro y está lleno de vida. Entre la vida y él no hay nada. Nada. Está junto a la luz. Está a la misma orilla. Está lleno. Está al borde de la vida plena".

No estam fets perquè aquesta vida se'ns allargui més i més, sense aturall. Lo que a l'home li espera no es la simple perduració, és la transformació. És cert que la mort no és encara la llum. Però és el túnel enigmàtic que a la llum condueix. Quan jo vaig a Sóller no m'atura la idea de l'estoneta de fosca que el túnel em reportarà, m'atreu l'ideal de respirar l'aire net de l'altra part de Tramuntana i albirar després la llum pura reflectida a la mar del port i olorar una vall aromàtica de tarongers i llimoners.

Quatre han estat els valors que he presentat. En faig el resum i acab.

- Primer: el realisme de jugar amb les cartes que tenim, el realisme de no admetre jugar amb les cartes trucades d'una jovesa que ni volem ni ens correspon.
- Segon: la il·lusió del qui sap que el temps no se mata sinó que s'aprofita, cada temps és una oportunitat a estrenar.
- Tercer: la superació en nosaltres de defectes aliens que ens han disgustat i no estam disposats nosaltres a repetir.
- Quart: la transformació, conscients que ni els entrebancs, ni les malalties, ni els errors seran capaços d'acabar-nos, perquè cap de nosaltres no acabarà acabat, sinó transformat. El ser realistes inclou l'esperança.

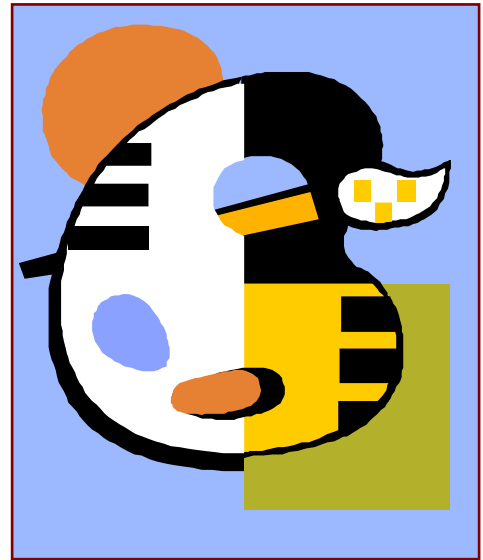
Gràcies.

Joan Bauzà i Bauzà. 12-12-07

I per a acabar...

Cavil·lades d'un desenfeinat

El pare Noel i els putes Reis

J. Sancho

Manco mal que ja han passat festes i, sobretot, que ja ha passat la febre embogidora dels regals dels Reis o també darrerament, per si hi faltava res, els del Pare Noel, aquest altre filisteu que se'ns ha colat fa poc sense que ningú l'envias a demanar.

Els que tenim encara (*i pareix que a això hi estam condemnats a cadena perpetua, sense remissió per raons d'edat*) al·lotons dins la família de prop o de lluny, ens trobam cada any per aquestes saons amb el mateix embolic: Anar a firar per aquí i per allà les juguetes dels Reis i els regals de Nadal.

No és només que te sonin la butxaca, que això també, sinó bàsicament perquè cada any has de recórrer tot Ciutat d'un cap a l'altre i t'has de rompre la closca per esser una mica original i, sobretot, has d'anar alerta de no repetir la jugada de l'any passat i recordar lo que els compres a tots... Quan tu ja comences a no recordar-te ni de quin dia et trobes avui mateix.

I amb això de les juguetes s'arma un bon guirigall: Entre psicòlegs, pedagogs, orientadors i demés fauna cultureta que hi ha a l'loure avui en dia, que no paren de dar-te la brasa sobre la funció educativa de tots els estris que posis en mans dels infants - classificats fins i tot per edats o èpoques formatives - sense oblidar-te tampoc de no fer *diferències de gènere* perquè això deixaria dins els infants unes seqüeles fatals i acabaria, tard o d'hora, per generar ineludiblement actituds masclistes de conseqüències aterridores de difícil remei quan ja són més grans; i quan sembla també que els mateixos infants ja han assumit pel seu propi compte que tota distinció de caràcter sexista ens retornaria inexorablement al franquisme... Entre tot això

i que tu ja vas una mica calent d'orella, quan sents parlar d'anar a mirar les joguetes per a tota la patuleia familiar te comencen a pegar calfreds per tot el cos i calrades de suor freda perquè tu ja saps d'antuvi que, per molt que t'hi miris, o no encertaràs mai el gust dels pares, o no encertaràs tampoc el gust dels psicòlegs i pedagogs o no encertaràs sobretot el gust de l@s criatur@s. Amb un poc de sort - penses - no encertarem el gust de cap de tots ells...

Perquè “Com puc encertar en aquest complicat procés de selecció?” - te preguntes angoixat - quan saps de bona tinta que enguany mateix un bergantell de 10 o 11 anys ha demanat que els Reis li duguin una “Barbi” amb un vestidet color de rosa... o que una nineta de tres anys ha demanat insistentment que li portin un “jamón” ??? Això és històric... i jo els conec tots dos. Això assusta i te posa a punt d'agafar unes febres! Te peguen ganes de cridar: “Aturau ara mateix aquest món!, que jo vull baixar!”

Avui ja no et pots arriscar, com abans, a regalar un “balón” a un nin i una “pepa” a una nina. (*“Masclista! Que ets un masclista!”*). Per esser *políticament correcte*, en tot cas ho has de fer al revers! i, si qualcú hi posa pegues, sempre li podràs dir que lo que tu has fet és “discriminació positiva”, que això sempre sembla de lo més avançat en matèria educativa, pedagògica, psicològica o cultureta.

Jo, pel que pugui ser, després de lo del “jamón” i la “Barbi”, he decidit prendre precaucions i m'he negat en rodó a anar cap any més a firar joguetes ni per Reis, ni per Nadal, ni per Comunió, ni per res de res... Ja els ho triarà sa mare, si es vol arriscar a traumatitzar-l@s per a tota la vida!

I respecte a les armes i demás jocs violents, què voleu que us digui? Totes les revistes científiques pareix que estan d'acord en que tampoc són cosa bona: Diuen que poden crear hàbits de violència i que són origen de moltes perversions posteriors, com és ara els *assassins en sèrie*, que un bon dia se presenten a una escola i provoquen una escabetsina que fa colló. De totes maneres jo hi tenc una objecció seriosa i un dia d'aquests he de parlar amb els meus veinats per a suggerir-los que l'any que ve facin el favor de regalar als seus infants una bona espasa toledana o, fins i tot, un conjunt de ganivetes matanceres d'aquelles que fan per Albacete, però que, mai per mai, tornin regalar-l@s un tambor o una trompeta com han fet enguany, perquè aquestes sí que són armes ofensives i aquí no hi ha qui hi visqui!

J. Sancho

P.S.: Un dia d'aquests n'embolicaré **setanta!**

No proveu de donar-me els molts d'anys, perquè no responc de la meua reacció.

Qui avisa no és traïdor!